

Regionstyrelsen

Yttrande över betänkandet Alla tiders föräldraskap – ett stärkt skydd för barns familjeliv (SOU 2022:38)

Regionledningskontorets förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår att regionstyrelsen beslutar följande.

1. Regiondirektörens tjänsteutlåtande utgör Region Stockholms yttrande till Justitiedepartementet över betänkandet Alla tiders föräldraskap – ett stärkt skydd för barns familjeliv (SOU 2022:38).
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning

Justitiedepartementet har genom remiss bjudit in Region Stockholm att yttra sig över betänkandet Alla tiders föräldraskap – ett stärkt skydd för barns familjeliv (SOU 2022:38). I betänkandet lämnas förslag utifrån utredningens översyn av föräldraskapens regler om föräldraskap. Det lämnas också förslag om utökade möjligheter till adoption och förslag att stärka barns rätt till sociala föräldrar, dvs. vuxna som tar ett föräldraansvar för barnet utan att vara barnets rättsliga förälder eller vårdnadshavare, och underlätta för familjer där fler än två vuxna tar föräldraansvar. Bland annat föreslås en ny fullmaktstyp, föräldrafullmakt, genom vilken sociala föräldrar ska kunna ges en generell behörighet att hantera frågor som gäller barnet.

Region Stockholm ser positivt på förslagen för att förbättra strukturen i regelverket om föräldraskap och göra det mer överskådligt, tydligt och begripligt. Det är också positivt med en reglering om föräldraskap som är mer neutral och anpassad till de olika familjekonstellationer som barn lever i. Vidare kan den föreslagna nya fullmaktstypen – föräldrafullmakt – antas underlätta för familjer där andra än vårdnadshavarna tar ett föräldraansvar. Region Stockholm efterfrågar ett förtydligande gällande möjligheterna för en föräldrafullmaktshavare att ta del av sekretessbelagda uppgifter om barnet i situationer där en av vårdnadshavarna är förhindrad att ta del av motsvarande uppgifter om barnet.

Bakgrund

Justitiedepartementet har genom remiss bjudit in Region Stockholm att yttra sig över betänkandet Alla tiders föräldraskap – ett stärkt skydd för barns familjeliv (SOU 2022:38). I betänkandet lämnas förslag utifrån utredningens översyn av föräldrabalkens regler om föräldraskap. Det lämnas också förslag om utökade möjligheter till adoption, liksom förslag för att stärka barns rätt till sociala föräldrar, dvs. vuxna som tar ett föräldraansvar för barnet utan att vara barnets rättsliga förälder eller vårdnadshavare, och underlätta för familjer där fler än två vuxna tar föräldraansvar.

Utifrån översynen av föräldrabalkens regler om föräldraskap, lämnas förslag för att förbättra det föräldrarättsliga regelverkets struktur och göra det mer lättöverskådligt, tydligt och begripligt. Det föreslås bland annat att det ska införas ett könsneutralt föräldrabegrepp och att den oskrivna moderskapsprincipen ska lagfästas. I betänkandet lämnas också förslag som innebär att vissa generella hinder mot adoption slopas.

Utredningen föreslår en ny form av fullmakt, föräldrafullmakt, som ska göra det enklare för exempelvis en social förälder att få en mer generell behörighet att hantera frågor som gäller barnet. Behörigheten enligt föräldrafullmakten sammanfaller i princip med den behörighet som en vårdnadshavare har att agera på egen hand när ett barn står under vårdnad av två vårdnadshavare. Förslaget innebär att barnets vårdnadshavare får möjlighet att lämna en föräldrafullmakt genom en anmälan till Skatteverket. Om barnet har två vårdnadshavare måste båda göra en gemensam anmälan om föräldrafullmakt. Ett barn som har fyllt 12 år ska som huvudregel lämna sitt samtycke till en anmälan om föräldrafullmakt. Uppgift om vem som är föräldrafullmaktshavare ska registreras i folkbokföringsdatabasen. Uppgiften om vem som är föräldrafullmaktshavare ska kunna behandlas i databasen och distribueras till olika aktörer på samma sätt som uppgifter om barnets vårdnadshavare. Maximalt två personer ska samtidigt kunna vara föräldrafullmaktshavare för ett barn. En föräldrafullmakt ska upphöra att gälla när barnet fyller 18 år eller dessförinnan avregistreras från folkbokföringen, till exempel för att barnet flyttat utomlands. I regel ska den dessutom upphöra om det sker en ändring i vårdnaden om barnet. Liksom andra fullmakter ska föräldrafullmakten kunna återkallas av fullmaktsgivaren.

Föräldrafullmaktshavaren ska fullgöra uppdraget i enlighet med barnets bästa och i takt med barnets stigande ålder och utveckling ta allt större hänsyn till barnets synpunkter och önskemål. Föräldrafullmaktshavaren

ska även, utom i vissa särskilda undantagsfall, följa instruktioner som lämnats av vårdnadshavaren och samråda med denna/dessa i viktiga frågor. Föräldrafullmaktshavaren kommer inte ha någon absolut rätt att kräva att tredje man godtar föräldrafullmakten. Detta eftersom tredje man av olika skäl kan anse att det ibland är nödvändigt med vårdnadshavarens personliga medverkan i en fråga som rör barnet. I många fall kommer det dock finnas en förväntan om att föräldrafullmakt ska kunna användas i kontakter med offentlig verksamhet, bland annat inom barnomsorg, skola och hälso- och sjukvård.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2024.

Betänkandet har remitterats till hälso- och sjukvårdsnämnden, klimat- och hållbarhetsnämnden och Stockholms läns sjukvårdsområde.

Region Stockholms yttrande

Region Stockholm ser positivt på översynen av reglerna om föräldraskap och att det lämnas förslag för att förbättra regelverkets struktur och göra det mer överskådligt, tydligt och begripligt. Ur ett barnrättsperspektiv är det välkommet med en reglering om föräldraskap och föräldraansvar som är mer sammanhållen, könsneutral, jämlik och anpassad till de olika familjekonstellationer som barn lever i.

Enligt Region Stockholm kan förslagen förväntas få positiva konsekvenser särskilt för barn som lever i andra familjekonstellationer än kärnfamiljer. Den föreslagna nya fullmaktstypen, föräldrafullmakt, kan antas komma att göra det enklare för sociala föräldrar att hantera frågor som rör barnet. Det gäller inte minst sociala föräldrars åtkomst till digitala plattformar såsom vårdplattformar. Ur ett hälso- och sjukvårdsperspektiv ser Region Stockholm att förslagen kan bidra till en mer likvärdig och jämlik hälso- och sjukvård genom att utövandet av föräldraansvaret underlättas oavsett familjekonstellation och vem som i praktiken tar ansvar för frågor som rör barnet. Det är också positivt att uppgifter om föräldrafullmakter ska registreras och distribueras till relevanta aktörer så att hälso- och sjukvården på ett snabbt och enkelt sätt kan kontrollera en persons rätt att företräda barnet i samband med ett vårdbesök.

När det gäller möjligheten för vårdnadshavare, respektive föräldrafullmaktshavare, att få ut sekretessbelagda uppgifter om ett barn vill Region Stockholm framföra följande. Erfarenheter från hälso- och sjukvården visar att det kan vara svårt att avgöra vem som har rätt att få ut uppgifter om barnet när det finns motsättningar mellan vårdnadshavarna.

Risken för att den typen av otydligheter uppstår i fråga om föräldrafullmaktshavares rätt att få ut uppgifter måste minimeras. Enligt utredningens förslag kan en uppgift som omfattas av sekretess i förhållande till vårdnadshavaren inte heller tillgängliggöras för föräldrafullmaktshavaren. Region Stockholm konstaterar dock att det i praktiken förekommer situationer då det föreligger sekretesshinder att lämna ut uppgifter om barnet till den ena vårdnadshavaren, men inte den andra. Detta med tanke på vilken skada som barnet riskerar att lida vid ett röjande. Om det i en sådan situation dessutom finns en föräldrafullmaktshavare som begär ut uppgifter om barnet är det oklart om sekretessprövningen ska ske i förhållande till den ena eller den andra vårdnadshavaren, eller gentemot båda vårdnadshavarna i förening. Vilken vårdnadshavare som sekretessprövningen görs gentemot kommer i sådana fall vara avgörande för om uppgiften lämnas ut till föräldrafullmaktshavaren. Region Stockholm efterfrågar ett förtydligande i denna del för att minimera risken för tillämpningsproblem i praktiken.

Ekonomiska konsekvenser

Beslut att yttra sig över betänkandet har inga ekonomiska konsekvenser.

I betänkandet föreslås en ny fullmaktstyp, föräldrafullmakt. I den mån det blir aktuellt att inom Region Stockholms verksamheter erbjuda möjlighet att använda föräldrafullmakter aktualiseras behov av anpassningar av befintliga system, bland annat inom hälso- och sjukvården. Anpassningar kan också behövas för att möjliggöra att uppgifter om föräldrafullmaktshavare kan hämtas digitalt via Navet, d.v.s. Skatteverket system för distribution av folkbokföringsuppgifter till samhället. För att föräldrafullmaktshavare, i likhet med vårdnadshavare, ska få tillgång till digitala plattformar med bland annat journaluppgifter, krävs också systemanpassningar. Likaså kan det bli aktuellt med informationsinsatser för medarbetare som ska hantera föräldrafullmakter. Åtgärder för att möjliggöra användande av föräldrafullmakter, för det fall det är aktuellt, förväntas leda till utgifter för regionen.

Katarina Holmgren
Tillförordnad regiondirektör

Rickard Sundbom
Administrativ direktör

Beslutsunderlag

1. Sammanfattning av betänkandet Alla tiders föräldraskap – ett stärkt skydd för barns familjeliv (SOU 2022:38).
2. Hälsa- och sjukvårdsnämndens yttrande den 21 november 2022.
3. Klimat- och hållbarhetsnämndens yttrande den 19 oktober 2022.
4. Stockholms läns sjukvårdsområdes yttrande den 9 november 2022.

Beslutsexpediering

1. Justitiedepartementet
2. Hälsa- och sjukvårdsnämnden
3. Klimat- och hållbarhetsnämnden
4. Stockholms läns sjukvårdsområde

Godkänd av Katarina Holmgren, 2022-12-07

Regionstyrelsen

PROTOKOLL
2023-01-24

RS 2023-0037

§ 13**Yttrande över betänkandet Alla tidars föräldraskap – ett stärkt skydd för barns familjeliv (SOU 2022:38)**

RS 2022-0619

Ärendebeskrivning

Justitiedepartementet har genom remiss bjudit in Region Stockholm att yttra sig över betänkandet Alla tidars föräldraskap – ett stärkt skydd för barns familjeliv (SOU 2022:38).

Beslutsunderlag

1. Regionrådsberedningens skrivelse
2. Regiondirektörens tjänsteutlåtande
3. Sammanfattning av betänkandet Alla tidars föräldraskap – ett stärkt skydd för barns familjeliv (SOU 2022:38).
4. Hälsa- och sjukvårdsnämndens yttrande den 21 november 2022.
5. Klimat- och hållbarhetsnämndens yttrande den 19 oktober 2022.
6. Stockholms läns sjukvårdsområdes yttrande den 9 november 2022.

Yrkanden

Ordförande Aida Hadžialić (S) yrkar bifall till regionrådsberedningens förslag i skrivelse den 11 januari 2023 (bilaga).

Beslut

Regionstyrelsen beslutar följande.

1. Regiondirektörens tjänsteutlåtande utgör Region Stockholms yttrande till Justitiedepartementet över betänkandet Alla tidars föräldraskap – ett stärkt skydd för barns familjeliv (SOU 2022:38).
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Sverigedemokraterna deltar inte i beslutet.

Särskilda uttalanden

Ledamoten Msciwój Swigon m.fl. (SD) anmäler ett särskilt uttalande från SD-ledamöterna.

Expedieras till

Justitiedepartementet
Hälsa- och sjukvårdsnämnden
Klimat- och hållbarhetsnämnden
Stockholms läns sjukvårdsområde

Ordförande
Justerare

Exp. datum

Sign.

Regionstyrelsen

Yttrande över betänkandet Alla tiders föräldraskap – ett stärkt skydd för barns familjeliv (SOU 2022:38)

Föredragande regionråd: Aida Hadzialic

Ärendebeskrivning

Justitiedepartementet har genom remiss bjudit in Region Stockholm att yttra sig över betänkandet Alla tiders föräldraskap – ett stärkt skydd för barns familjeliv (SOU 2022:38).

Förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår att regionstyrelsen beslutar följande.

1. Regiondirektörens tjänsteutlåtande utgör Region Stockholms yttrande till Justitiedepartementet över betänkandet Alla tiders föräldraskap – ett stärkt skydd för barns familjeliv (SOU 2022:38).
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Regionrådsberedningens motivering

Det är angeläget att föräldraskapens regler om föräldraskap är moderna, anpassade till de familjeformer som är vanligt förekommande i dagens samhälle samt tar sikte på barnets bästa. Region Stockholm välkomnar därför i stort förslagen i betänkandet även om vissa förtydliganden behövs.

Beslutsunderlag

1. Regiondirektörens tjänsteutlåtande
2. Sammanfattning av betänkandet Alla tiders föräldraskap – ett stärkt skydd för barns familjeliv (SOU 2022:38).
3. Hälso- och sjukvårdsnämndens yttrande den 21 november 2022.
4. Klimat- och hållbarhetsnämndens yttrande den 19 oktober 2022.
5. Stockholms läns sjukvårdsområdes yttrande den 9 november 2022.

Aida Hadzialic

Yttrande över betänkandet **Alla tiders föräldraskap – ett stärkt skydd för barns familjeliv (SOU 2022:38)**

Sverigedemokraterna deltar inte i beslutet.

Justitiedepartementet har genom remiss bjudit in Region Stockholm att yttra sig över betänkandet Alla tiders föräldraskap – ett stärkt skydd för barns familjeliv (SOU 2022:38). I betänkandet lämnas förslag utifrån utredningens översyn av föräldrabalkens regler om föräldraskap. Det lämnas också förslag om utökade möjligheter till adoption och förslag att stärka barns rätt till sociala föräldrar, dvs. vuxna som tar ett föräldraansvar för barnet utan att vara barnets rättsliga förälder eller vårdnadshavare, och underlätta för familjer där fler än två vuxna tar föräldraansvar. Bland annat föreslås en ny fullmaktstyp, föräldrafullmakt, genom vilken sociala föräldrar ska kunna ges en generell behörighet att hantera frågor som gäller barnet.

Det är Sverigedemokraternas övertygelse att kärnfamiljen är den samlevnadsform som oftast har bäst grundförutsättningar att ge barnen en stabil och trygg uppväxtmiljö. Samtidigt är vi medvetna om att kärnfamiljen är en samlevnadsform som inte fungerar för alla och vill naturligtvis arbeta för ett fullgott samhällsstöd till alla samlevnadsformer där barn finns med i bilden. Vi är medvetna att det finns situationer där föräldrarna inte är lämpliga vårdnadshavare så som tex i Fallet Lilla hjärtat.

Det minst komplicerade, och därmed mest fördelaktigt för de flesta barn, är enligt vår bedömning att få växa upp med sina biologiska föräldrar. Barn som inte växer upp i en kärnfamilj skall ha rätt att umgås med båda sina biologiska föräldrar och i de fall detta inte är till fördel för barnet skall barnet ha rätt att få information om vilka de biologiska föräldrarna är eller var.

Vi värnar alltid om barnets bästa och vi ser risker i att "Alla tiders föräldraskap – ett stärkt skydd för barns familjeliv (SOU 2022:38)" inte gynnar barnen utan i stället urvattnar föräldraskapet.

Mot denna bakgrund väljer vi att inte delta i beslutet.

